

Utolsó frissítése: 2022. 04. 07.

Ukrajnát a háború kezdete óta több millió gyerek kényszerült elhagyni. Ők különösen sérülékeny és kiszolgáltatott helyzetben vannak, ezért fokozott jogi és szociális védelemre van szükségük.

A menekülés a korábbi élet végét jelenti. A biztonságos közeg megszűnése, a barátok, rokonok elvesztése, a rutin eltűnése és az oktatás, foglalkozások hiánya hosszú távú, súlyos károkat okozhatnak a gyerekeknek. Kiemelten fontos ezért, hogy a lehető leghamarabb biztonságos közegbe kerüljenek, ebben pedig az őket segítő szakembereknek és önkénteseknek nagyon fontos szerepe van.

Mindenki gyerek, aki nem múlt egy 18 éves.

A gyerekeknek különleges emberi jogaik vannak. Ez fontos egyrészt azért, hogy megkapják azt a védelmet, amire szükségük van a kiegyensúlyozott, biztonságos gyerekkorért. Másrészt viszont épp az életkoruk miatt több segítségre van szükségük ahhoz, hogy a mindenkit megillető emberi jogaikat ők is valóban gyakorolni tudják. **A törvény szerint egyetlen gyerek sem maradhat tartósan egyedül, felnőtt felügyelet nélkül.**

A törvény egyértelműen fogalmaz: gyerek az, aki nem múlt el 18 éves. Akkor is így van ez, ha esetleg ő maga is szülő, ha már elég „felnöttesen” viselkedik, vagy nem néz ki gyerekeknek. Ezek a jelek sokszor éppen arról árulkodnak, hogy a gyerekeknek kiemelt odafigyelésre van szükségük.

Mindenki, aki gyerekekkel dolgozik, nekik segít, része lesz a gyermekvédelmi jelzőrendszernek, vagyis szólnia kell, segítséget kell kérnie, ha azt látja, hogy egy gyerek veszélyeztetés áldozata lehet. A gyerekekkel dolgozóknak, függetlenül attól, hogy önkéntesek vagy állami alkalmazottak, az ENSZ Gyermekjogi Egyezménye szerint mindig a gyerekek legfőbb érdekét kell elsősorban figyelembe venniük minden, a gyerekeket érintő kérdésben.

Minden gyereket egyedien kell kezelni.

A gyerekkor a gyors változások ideje, a személyiség fejlődésének meghatározó szakasza. Bár minden gyerek jogai azonosak, nem minden gyereket ugyanúgy kell kezelni.

Általánosságban elmondható, hogy a fiatalabb, kisebb gyerekeknek máshogy van szükségük odafigyelésre és gondoskodásra, mint a nagyobb gyerekeknek, kamaszoknak. Az életkor azonban csak egy tényező, amire figyelemmel kell lenni.

A menekülés okozta trauma, a családi háttér, a korábban tapasztalt esetleges bántalmazás és kirekesztés mind fontos tényezők, és eltérően hatnak a gyerekek viselkedésére, szükségleteire. A meneküléssel összeomlik a gyerekek addig ismert világa, ami önmagában is súlyos törés, amire a „rossz viselkedés”, akár az agresszió is természetes válasz lehet. Ugyanígy trauma következménye lehet a visszahúzódás és a feltűnő passzivitás is. Erre minden, gyerekekkel dolgozó segítőnek fel kell készülnie.

Fontos, hogy a jogi, szociális, oktatási és pszichés segítséget nyújtó emberek dolgozzanak együtt, beszéljenek egymással, a gyerekekkel, és – ha elérhető, valamint ez a gyerekek érdekében áll – a családdal a tapasztalataikról. A különböző területeken, eltérő helyzetekben szerzett tapasztalat és információ, valamint a sokféle szakértelem közös alkalmazása nagy segítség lehet a gyerekek rövid- és hosszútávú érdekének felmérésben és a hatékony segítségnyújtásban.

Utolsó frissítése: 2022. 04. 07.

A gyerekeknek joguk van elmondani, mit gondolnak a saját helyzetükről, ezt pedig (az életkoruknak és érettségüknek megfelelően) figyelembe kell venni. A gyerekek véleménye leggyakrabban az oktatás területén jelenik meg (pl. melyik iskolába írássák be őket a szülei, milyen szakkörökre járjanak), de a szülői felügyeleti jog gyakorlása és a lakhatás terén is fontos, hogy a gyerekek beleszólhassanak az életük főbb kérdéseinek eldöntésébe.

Nem minden gyerek érkezik a családjával együtt. Őket hívjuk **kísérő nélküli kiskorúaknak**. Ők különösen sérülékenyek, hiszen gyerekként egyedül vannak az otthonuktól távol, ahová belátható időn belül nem tudnak hazatérni.

Vannak kísérő nélküli kiskorúak, akiknek van családja, de elszakadtak egymástól. Ez sok okból előfordulhat: lehet, hogy a család többi tagja nem tudott elmenekülni (pl. az apát nem engedték át a határon), az is lehet, hogy csak a gyerekek volt lehetősége elmenekülni az iskoláján vagy sportegyesületén keresztül, de az is lehet, hogy nincsenek már élő családtagok.

A kísérő nélküli kiskorúaknak legelőször biztonságos elhelyezésre van szüksége. Fontos, hogy nem kerülhetnek felnőttekkel egy szobába vagy épületrészbe, mert az növeli a kiszolgáltatottságukat. Ugyanakkor, ha kollégiumban, ifjúsági szállón helyezik el őket, fontos hogy ott legyen nevelő, aki tud a gyerekekkel kommunikálni, figyel a szükségleteikre, probléma esetén lehet hozzá fordulni. Ha több kiskorú testvér, rokon együtt érkezik, akkor őket nem szabad elszakítani egymástól.

Nagyon fontos, hogy a kísérő nélküli kiskorúaknak minél hamarabb legyen gyámja. A gyám az, aki a szülő jogi helyettese. Mivel a gyerekek nem nyilatkozhatnak érvényesen egyedül egy sor fontos kérdésről (pl. nem iratkozhatnak be iskolába), így a mihamarabbi gyámrendelés az alapja a jogi biztonságuknak. Gyámot a megyei vagy fővárosi kormányhivatalban működő gyámhatóság tud rendelni, és hozzájuk kell fordulni, ha valakinek tudomására jut, hogy egy gyerek a szülei vagy más családtagja, rokona nélkül van Magyarországon.

Ha kiskorú menekültekkel kapcsolatban további tanácsra, segítségre van szüksége, keressen minket, vagy szakmai partnereinket bizalommal az alábbi elérhetőségeken:

A Magyar Helsinki Bizottság a menekültügyi és idegenrendészeti eljárásban nyújt segítséget.

ukrainecrisis@helsinki.hu
facebook.com/helsinkibizottsag

A gyerekek magyarországi beilleszkedését szociális munkával a **Menedék Egyesület** segíti.

menedek@menedek.hu

A gyerekek jogainak védelmében - a menekültügyi vagy idegenrendészeti eljárás kivételével - a **Hintalovon Alapítvány** tud segítséget nyújtani.

Jelentkezni a [Kapcsolatfelvételi űrlapon](#) keresztül lehet.